

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проходження виробничої практики
з написанням кваліфікаційної роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок
освітньої програми «Фінанси і кредит»
денної та заочної форм навчання

ЛУЦЬК 2023

УДК 330.534

М 54

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 2 від 25 жовтня 2023 р.)

Рецензенти:

Буняк Н. М., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Волинського національного університету імені Лесі Українки

М 54

Методичні рекомендації до проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-професійної програми Фінанси і кредит / уклад. Стащук О.В., Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В., Івашко О. А., Матвійчук Н. М., Теслюк С. А., Ткачук Н. В., Проць В. І. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. 56 с.

Методичні рекомендації до проходження виробничої практики з написанням випускної кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Фінанси, банківська справа та страхування денної та заочної форми навчання містять основні вимоги до проходження практики, оформлення супровідної документації, оформлення та написання звіту з проходження практики та до вибору індивідуального завдання в межах тематики кваліфікаційної роботи. Методичні рекомендації розроблені на основі чинного законодавства України, нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Рекомендовано здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

УДК 330.534

ББК 65.052.21

М 54

© Стащук О. В., Карлін М. І., Проць Н. В.,
Борисюк О. В., Івашко О. А., Матвійчук Н. М.,
Теслюк С. А., Ткачук Н. В., Проць В. І.

©Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Мета і завдання виробничої практики	6
2. Компетентності та програмні результати	7
3. Вимоги до вибору бази практики	10
4. Розподіл функціональних обов'язків при організації та проведенні виробничої практики	13
5. Індивідуальні завдання	16
6. Вимоги до оформлення звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи	19
6.1. Загальні вимоги до оформлення звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи	19
6.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій	23
6.3. Написання формул	26
6.4. Посилання на використані джерела	27
6.5. Формування списку використаних джерел	29
6.6. Оформлення додатків	30
7. Порядок захисту звітів з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи	31
8. Політика академічної доброчесності при виконанні звіту з проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи	33
9. Список бібліографічних джерел	35
Додатки	40

ВСТУП

Виробнича практика для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-професійної програми Фінанси і кредит є важливим етапом навчального процесу з підготовки сучасних висококваліфікованих фахівців.

Сучасні умови розвитку економічних відносин та сучасні тенденції трансформації ринку праці України обумовлюють необхідність пошуку такої моделі підготовки фахівців у сфері управління фінансами організації, яка б дозволяла забезпечувати не лише високий рівень теоретичних знань майбутніх спеціалістів, але й розвивала практичні уміння їх застосування. Основою такої моделі має бути ефективна організація самостійної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Тому сьогодні постійно підвищуються вимоги до відповідності рівня підготовки фахівців в закладах вищої освіти вимогам роботодавців, забезпечення конкурентоспроможності сучасних випускників на ринку праці.

Висококваліфікованими фахівцями вважаються спеціалісти, які володіють як глибокими теоретичними знаннями, так й практичними навичками професійної діяльності. Одним із напрямів вирішення цього завдання є практична підготовка майбутніх фахівців. Практика є інструментом, який дозволяє формувати висококваліфікованих спеціалістів, готових до вирішення складних управлінських завдань, адекватних умовам економічного середовища. Саме тому зазначена складова займає одне з важливих місць в сучасній системі підготовки фінансистів. Наскрізна практична підготовка здобувачів на протязі всього навчання в закладі вищої освіти є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми, становить важливу та обов'язкову ланку підготовки до майбутньої діяльності за фахом.

Практична підготовка забезпечує закріплення та розвиток теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі навчання, а також набуття, вдосконалення і розширення компетенцій в роботі за обраною освітньою програмою та спеціальністю; надає здобувачеві первинний досвід професійної

діяльності, сприяє формуванню професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень та розв'язання задач, пов'язаних із управлінням сучасними організаціями в реальних соціально-економічних умовах їх функціонування, дає змогу виявити готовність до роботи, оцінити свої сильні та слабкі сторони, а відтак мотивує до самонавчання та саморозвитку.

Виробнича практика є етапом підготовки здобувачів освіти до написання кваліфікаційної роботи, під час якої він виконує самостійне професійно-наукове дослідження, творчо застосовуючи теоретичні знання, набуті під час навчання, для вирішення прикладних задач фінансово-економічного управління. Матеріали практики складають основу виконання кваліфікаційної роботи магістра; це проміжний етап підготовки здобувача вищої освіти до самостійної діяльності за фахом, етап узагальнюючого осмислення набутих знань, умінь та навичок.

З метою забезпечення наскрізної практичної підготовки виробнича практика здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання другого рівня вищої освіти (магістр) за освітньою програмою Фінанси і кредит проводиться у 2-му семестрі.

Методичні вказівки до проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-професійної програми Фінанси і кредит розроблені на основі Положення про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.08.2023 р. (<http://surl.li/lczjf>), Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (МОН України № 93 від 08.04. 1993 р.).

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Метою виробничої практики із написанням кваліфікаційної роботи є забезпечення взаємозв'язку між науково-теоретичною і практичною підготовкою магістрів, розвиток навичок та вмінь аналітичної, проектно-дослідницької, інноваційної діяльності для вирішення проблем удосконалення фінансового управління діяльністю суб'єктів реального та фінансового секторів економіки: суб'єктів господарювання, підприємницьких структур, суб'єктів (організацій, установ) фінансової інфраструктури у сучасних умовах розвитку економіки; поглиблення та закріплення теоретичних знань, одержаних в процесі навчання; формування у здобувачів освіти вміння визначати і вирішувати сучасні наукові і практичні проблеми, планувати и здійснювати науково-дослідницьку діяльність за обраною спеціальністю.

Завданням практики є закріплення теоретичних знань на місцях практики; практичне освоєння методів організації фінансової діяльності у фінансових установах, на підприємствах, у банках, страхових компаніях, шляхом збирання, систематизації необхідних матеріалів для звіту та кваліфікаційної роботи, використання систем збору, методів обробки, подання обробленої інформації, створення форм відповідної документації.

В результаті завершення практики здобувачі освіти повинні:

- продемонструвати теоретичні знання з обраної теми дослідження та можливості їх практичного застосування в умовах конкретного об'єкта дослідження;
- сформулювати вміння здобувати і аналізувати теоретичний та емпіричний матеріал, письмово викладати й обґрунтовувати свої думки;
- самостійно визначати проблему прикладного дослідження, оцінювати дослідницьку ситуацію, розробляти та представляти (презентувати) програму дослідження, вибирати науково-обґрунтовані методи її реалізації, надавати у наглядній формі результати проведеної роботи;
- критично осмислювати специфіку функціонування досліджуваного підприємства, установи, організації;

– збір матеріалів для написання розрахункового та / або оптимізаційного розділів кваліфікаційної роботи.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Виробнича практика із написанням кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спрямована на досягнення таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування

інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

В результаті проходження виробничої практики з написанням випускної кваліфікаційної роботи здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування повинні

знати:

- організаційну структуру підприємств (установ, організацій), законодавчо-правову базу їх функціонування;

- особливості організації фінансової роботи на підприємстві залежно від його специфіки, форми власності та виду економічної діяльності, а також структуру фінансової служби на підприємстві (в установі, організації);

- теоретичні основи та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності підприємства-бази практики;

- механізм організації фінансових відносин підприємств (установ, організацій) з іншими контрагентами;
- порядок проведення аналізу фінансового стану підприємства – бази практики;
- порядок складання та форми фінансової (податкової) звітності й іншої документації, характерної для досліджуваного підприємства (установи, організації) та є основою для проведення дослідження в межах виробничої практики;
- джерела формування та напрями витрачання фінансових ресурсів підприємства (установи, організації), яке є базою для проходження практики;
- порядок документообігу та особливості затвердження та складання основних фінансових документів підприємств (установ, організацій);

вміти:

- відшуковувати, обробляти та адекватно використовувати інформацію, необхідну для проведення аналітичних розрахунків та виконання індивідуального завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування щодо окреслення перспектив подальшого розвитку підприємства (установи, організації), яке є базою проходження виробничої практики;
- здійснювати діагностику ефективності фінансової діяльності підприємств (установ, організацій), що є базою для проходження виробничої практики;
- застосовувати загальноприйняті методики оцінювання основних індикаторів ефективності фінансової діяльності підприємств (установ, організацій) в аналітично-дослідницькій частині виробничої практики;
- робити розгорнуті висновки щодо ефективності фінансової діяльності підприємств (установ, організацій), що є базою проходження практики;
- виявляти недоліки, ризики та загрози фінансовій безпеці та ефективності фінансової діяльності підприємств (установ, організацій), що є базою для проходження практики;
- представляти результати проведеного дослідження, отриманого як результат виконання індивідуального завдання.

отримати навички:

- розв'язування аналітичних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування з використанням сучасних інформаційних технологій;
- вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності фінансової діяльності підприємств (установ, організацій);
- практичної роботи у фінансових підрозділах підприємств, банківських установ, бюджетних організацій та інших суб'єктів господарювання, що є базою проходження виробничої практики;
- узагальнення отриманої інформації та результатів наукового дослідження в межах виконання індивідуального завдання виробничої практики з метою формування відповідного звіту та написання кваліфікаційної роботи.

3. ВИМОГИ ДО ВИБОРУ БАЗИ ПРАКТИКИ

Виробничу практику здобувачів освіти проходять в установах, організаціях та на підприємствах, які відповідають вимогам проходження практики. Базами виробничої практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок у ВНУ імені Лесі Українки є: Департамент фінансів Волинської обласної державної адміністрації, фінансові управління місцевих органів влади, головне управління Державної фіскальної служби в Волинській області, державні податкові інспекції, головне управління Пенсійного фонду України в Волинській області, управління Пенсійного фонду України в районах Волинської області, органи Державної казначейської служби, Волинське обласне відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та його виконавчих дирекцій у районах, банківські установи, страхові організації та фінансові підрозділи підприємств різних форм власності.

Визначення баз практики здійснюється керівництвом навчального закладу

на основі прямих угод із підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Здобувачі освіти можуть самостійно, за погодженням з керівництвом закладу вищої освіти, підбирати для себе базу практики згідно із вимогами програми та пропонувати її для укладення відповідного договору.

Вибір бази практики здійснюється з урахуванням відповідності специфіки діяльності підприємства (установи, організації) предмету спеціальності, за якою здійснюється підготовка фахівця та тематиці кваліфікаційної роботи магістра.

Згідно із затвердженими базами практики та вибраними темами кваліфікаційних робіт проводиться закріплення здобувачів освіти за підприємствами (установами, організаціями) для проходження виробничої практики.

Відповідно до програми практики та за узгодженням з керівником практики від підприємства (установи, організації) можливості отримання необхідної інформації, здобувач зобов'язаний визначитися з колом питань, які стануть об'єктом дослідження в рамках обраної теми кваліфікаційної роботи, а також за необхідністю здійснити коригування завдання на переддипломну практику, інформуючи про це керівника практики від випускової кафедри.

Перед початком практики здобувач освіти має отримати: програму практики, індивідуальне завдання, щоденник з практики та пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

Для методичного керівництва призначається керівник від кафедри, який перед початком практики проводить інструктаж про порядок її проходження, знайомить із вимогами щодо виконання програми практики та складання звіту за результатами проходження практики.

Програма практики є специфічною для кожної бази практики, а зміст індивідуального завдання здобувачів конкретизується та уточнюється в залежності від характеру бази практики та теми кваліфікаційної роботи. Індивідуальне завдання має на меті збір та підготовку необхідних матеріалів для написання роботи.

Наприклад, якщо кваліфікаційна робота виконується на тему «Страховий ринок України в умовах цифровізації», то базою практики може бути страхова компанія. Здобувач вищої освіти починає виробничу практику з ознайомлення із нормативно-правовою базою, володіння регламентуючими документами, які страхові компанії використовують у своїй роботі; знання операцій, роботи, яку вони виконують; ознайомлення з функціональними обов'язками працівників; вміння заповнювати документи і реєстри. Матеріали, отримані під час проходження практики, мають бути використані для написання кваліфікаційної роботи. Після закінчення виробничої практики здобувач освіти має підготувати матеріал для написання аналітичної частини другого та третього розділів кваліфікаційної роботи.

Під час практики здобувачів освіти повинні в повному обсязі виконати програму проходження практики, скласти звіт про проходження практики та вести щоденник.

Після закінчення практики здобувач освіти повинен подати на кафедру:

- щоденник з практики, підписаний керівником практики від підприємства та завірений печаткою підприємства;
- звіт про проходження практики.

Керівник виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи від підприємства в перший день практики складає календарний план (графік) її проходження для здобувача освіти, який погоджується з керівником від кафедри. У графіку вказують термін, протягом якого здобувач освіти повинен працювати в певному відділі і практично засвоювати відповідні теми програми практики.

Орієнтовні етапи проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Етапи проходження виробничої практики

№ п/п	Етапи проходження практики та види діяльності здобувачів освіти
1. Організаційний етап	

1.	Ознайомлення здобувачів освіти керівником від університету з програмою практики, індивідуальним завданням та формами звітності з практики
2.	Загальне ознайомлення з базою практики, призначення керівника від бази практики та вивчення вимог внутрішнього розпорядку
3.	Розробка індивідуального плану (графіку) проходження практики (відповідно до програми та теми кваліфікаційної роботи)
2. Ознайомчий етап	
1.	Ознайомлення з юридичним статусом бази практики, її структурною побудовою та напрямками діяльності
2.	Визначення особливостей формування та напрямів використання фінансових ресурсів підприємства (установи, організації) бази практики
3.	Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства (установи, організації) - бази практики
3. Аналітичний етап	
1.	Виконання індивідуального завдання - збір, опрацювання та узагальнення практичного матеріалу за темою кваліфікаційної роботи
2.	Визначення основних проблем підприємства (організації, установи) за обраною темою дослідження
4. Проектно-інноваційний етап	
1.	Формування розгорнутого висновку щодо стану, тенденцій та ефективності фінансової діяльності обраного підприємства (організації, установи) – бази практики (галузі, сфери, сектору фінансового ринку тощо).
2.	Ідентифікація основних переваг та недоліків фінансової діяльності, загроз фінансовій безпеці підприємств (установ, організацій), що є базою проходження практики
5. Заклучний етап	
1.	Написання та оформлення звіту про проходження практики
2.	Захист звіту про проходження практики на випусковій кафедрі

4. РОЗПОДІЛ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОBOB'ЯЗКІВ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Організаційне та навчально-методичне керівництво виробничою практикою забезпечує кафедра фінансів ВНУ імені Лесі Українки. Розподіл здобувачів освіти за базами практики і призначення керівників здійснюється кафедрою, погоджується з деканом факультету економіки та управління і навчальною частиною та оформлюється наказом ректора. До керівництва виробничою практикою здобувачів освіти залучаються досвідчені викладачі кафедри.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти збирає і вивчає

планові та звітні матеріали підприємства (організації, установи) відповідно до теми випускної роботи, здійснює їх первинну обробку.

4.1. Обов'язки керівника виробничої практики від кафедри.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра фінансів Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з порядком проходження практики;
- забезпечити програмою та методичними рекомендаціями про проходження практики й вимогами до складання Звіту з практики;
- провести загальний інструктаж щодо проходження практики;
- інформувати про обов'язки та права здобувачів вищої освіти на підприємстві (в установі, організації, тощо);
- забезпечити документацією на практику (направлення тощо);
- надавати консультації здобувачам освіти з питань програми практики, підготовки звіту і кваліфікаційної роботи;
- інформувати здобувачів вищої освіти про терміни здачі та захисту Звіту з практики;
- контролювати забезпечення належних умов проходження практики магістром, відвідування ним практики;
- перевіряти виконання здобувачами освіти правил внутрішнього та трудового розпорядку, відвідування практики, процесу підготовки звіту і кваліфікаційної роботи; здійснювати оперативний контроль виконання здобувачами освіти робочої програми і календарного плану шляхом відвідування баз практики, проводити консультацій, перевірки оформлення результатів практики (звіту);
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечити високу якість проходження практики згідно з програмою практики;
- надавати консультаційну підтримку та здійснювати контроль за роботою здобувачів вищої освіти під час проходження практики;

- надавати консультації з питань оформленні Звіту з практики згідно із встановленими вимогами до складання Звіту;
- оцінити проходження практики здобувачами освіти;
- перевірити поданий на кафедру Звіт і зробити висновок про допуск здобувачів освіти до написання кваліфікаційної роботи.

4.2. *Обов'язки керівника практики від бази проходження практики:*

Керівник практики на робочому місці (безпосередній керівник) зобов'язаний:

- створити здобувачам вищої освіти необхідні умови для проходження практики, надати можливість користуватись економічною, бухгалтерською, фінансовою та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, підготовки звіту з виробничої практики та кваліфікаційної роботи;
- здійснювати методичне керівництво практикою і надавати консультаційну допомогу здобувачам освіти;
- організувати облік роботи здобувачів освіти і здійснювати спостереження за трудовою дисципліною;
- здійснювати безпосереднє керівництва практикою;
- скласти разом із практикантом графік проходження практики;
- забезпечити практикантів необхідними умовами для проходження виробничої практики з фаху відповідно до змісту програми практики;
- у тісному контакті з керівником практики від кафедри організувати та контролювати виконання здобувачами освіти програми і графіка проходження практики;
- надавати можливості здобувачам вищої освіти-практикантам користуватися спеціальною літературою, технічною та фінансово-економічною документацією;
- надавати необхідні поради та консультації стосовно окремих питань програми практики;
- здійснювати контроль за дотриманням практикантом трудової дисципліни та своєчасно інформувати кафедру про випадки порушення дисципліни;
- перевіряти достовірність складених магістрами Звітів про проходження

виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи;

– складати характеристику на здобувачів вищої освіти, підсумовуючи результати їхньої діяльності під час проходження практики.

4.3. Основні обов'язки здобувача освіти під час проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи

Здобувач освіти повинен до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу направлення (за потреби), щоденник, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх потрібних документів.

З'явившись на місце проходження практики у термін, установлений наказом ректора, здобувач освіти зобов'язаний:

– до початку практики ознайомитися із розробленими кафедрою методичними рекомендаціями щодо проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи;

– одержати від керівника, призначеного кафедрою, завдання з проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

– прибути на базу практики у строк, встановлений наказом ректора;

– дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;

– своєчасно і якісно виконувати роботи, передбачені програмою практики;

– збирати, опрацьовувати та узагальнювати практичні матеріали для написання кваліфікаційної роботи;

– протягом усього періоду практики здійснювати підготовчу роботу для складання звіту про проходження практики і відображати результати виконання програми практики у щоденнику (Додаток Д);

– своєчасно підготувати та подати на кафедру звіт про проходження практики (з оцінкою керівника від бази практики) та скласти залік з практики.

Робота здобувача освіти повинна бути організована таким чином, щоб за час проходження практики були узагальнені, систематизовані та проаналізовані

зібрані матеріали щодо організаційно-економічної характеристики об'єкта дослідження та аналітичної частини випускної роботи, визначені основні питання, які складають зміст дослідницької частини, дана оцінка ефективності заходів, що пропонуються.

За декілька днів до закінчення практики здобувач освіти складає письмовий звіт з практики, в якому відбиваються всі зібрані матеріали, виконані розрахунки.

Керівник практики від підприємства дає оцінку підсумкам практики і письмовий відгук, який завіряється печаткою підприємства.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

У період виробничої практики здобувач освіти, що виконує випускну роботу, повинен провести дослідження відповідно до індивідуального завдання, що видається керівником практики від кафедри фінансів.

Як індивідуальне завдання може бути запропонована поглиблена розробка одного або декількох найбільш важливих питань для обґрунтування заходів, що намічаються у дослідницькій та рекомендаційній частинах роботи.

Роботу по виконанню досліджень здобувач освіти проводить на підприємстві, а завершує і узагальнює результати дослідження під час дипломного проектування. Обґрунтовані пропозиції і розрахунки у вибраному напрямі здобувач освіти повинен оформити у вигляді статті або наукової доповіді та представити на конференції студентського наукового товариства або на міжнародній науково-практичній конференції.

Метою виконання індивідуального завдання здобувачами освіти є:

- отримання навичок зі збору, систематизації та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- набуття навичок проведення аналізу фінансового стану, ефективності фінансової діяльності підприємств (установ, організацій) з використанням існуючого теоретичного та методичного інструментарію;

- набуття навичок узагальнення результатів проведеного дослідження та

формулювання пропозицій;

- набуття навичок проведення науково-дослідної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти;

- обґрунтування власної позиції у процесі розробки та прийняття фінансових рішень.

Тематика індивідуального завдання визначається з урахуванням особистих наукових інтересів здобувачів, тематики кваліфікаційних робіт та повинна містити два-три пункти аналітичної роботи.

Приклади орієнтовної тематики індивідуальних завдань для проходження виробничої практики наведено в Додатку А.

Для виконання індивідуального завдання здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти повинно бути опрацьовано фінансово-облікову та статистичну інформацію про особливості функціонування підприємства (установи, організації), що є базою проходження практики за останні 3 роки. Така інформація повинна: містити організаційну структуру підприємства (установи, організації), котре є базою для проходження виробничої практики; відображати управління фінансами на підприємствах різної організаційно-правової форми та форми власності; сприяти прийняттю виваженого та обґрунтованого управлінського рішення у сфері фінансів, банківської справи та страхування; бути основою для аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, що є базою проходження виробничої практики.

Здобувач, який не отримав індивідуального завдання, не допускається до проходження виробничої практики та до захисту звітів з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи.

6.ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З НАПИСАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

6.1. Загальні вимоги до оформлення звіту про проходження виробничої практики з написанням випускної кваліфікаційної роботи

Наприкінці практики здобувач освіти подає на кафедру звіт – систематизований та оформлений підсумок роботи за період проходження практики. Звіт є важливим етапом підготовки кваліфікаційної роботи, розробки її аналітичної і рекомендаційної частини. Тому зміст звіту повинен бути логічно пов'язаний з проблематикою, що лежить в основі кваліфікаційної роботи.

Зміст повинен мати певну логічну побудову, послідовність і завершеність розгляду відповідного кола питань. Структура, зміст, співвідношення його розділів визначаються обраною темою кваліфікаційної роботи і напрямками дослідження. Структура, зміст звіту, співвідношення його розділів визначаються затвердженою темою, змістом виробничої практики й особливостями її бази.

Одночасно зі звітом про практику здобувач освіти повинен представити на кафедру щоденник, у якому заповнюються всі необхідні розділи. У щоденнику дається виробнича характеристика здобувача освіти із вказівкою оцінки його роботи, підписана керівником практики від підприємства. Характеристика засвідчується печаткою.

Звіт з практики має містити такі структурні частини:

1. ТИТУЛЬНИЙ ЛИСТ (додаток Б).
2. ЩОДЕННИК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.
3. ЗМІСТ.
3. ВСТУП.
4. ОСНОВНА ЧАСТИНА.
5. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.
6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.
7. ДОДАТКИ.

Додатки вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти представлення результатів роботи, але включення його до основної частини звіту може змінити впорядковане і логічне уявлення про роботу;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення. Це, як правило, такі матеріали:
  - ✓ баланс підприємства, банку, організації і звіт про фінансові результати за останні три роки;
  - ✓ план виробничо-господарської діяльності об'єкту практики чи його підрозділу на звітний та минулі періоди часу;
  - ✓ річний або квартальний звіт за підсумками виробничо-господарської діяльності об'єкту практики чи його підрозділів за відповідні періоди;
  - ✓ статут об'єкту практики установчий договір і інші документи, що засвідчують його правовий статус (свідоцтва, сертифікати, патенти, тощо);
  - ✓ посадові інструкції спеціалістів;
  - ✓ плани (стратегічний бізнес-план, інвестиційний план, тощо),
  - ✓ інші матеріали, що надають можливість більш змістовно висвітлити зміст практики і набуті навички, а також наочний матеріал (рисунок, схеми, графіки, тощо).

У **вступі** вказується назва бази проходження практики, мета, індивідуальне завдання та посади, на яких стажувався здобувач освіти. **Вступ** (обсяг 2 –4 друкованих сторінки) дає загальну характеристику проведеного дослідження. Особливої уваги вимагає оформлення вступу, де розкривається сутність і стан вивчення предмета дослідження, завдання виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи, дається обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Основна частина звіту з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи складається із двох частин:

- 1) дослідження особливостей організації фінансової діяльності суб'єкта господарювання, на якому здобувач проходить виробничу практику з написанням кваліфікаційної роботи. Така частина повинна вміщувати

характеристику об'єкта практики, коротку історію розвитку, характеристику основної продукції (послуг), його організаційну структуру, аналіз нормативно-інструктивної бази, що регулює діяльність установи, опис особливостей системи збору й обробки фінансово-економічної інформації у державній установі (фінансовій організації), а також загальні відомості про фінансово-господарський стан підприємства (установи, організації) у звітному періоді.

2) індивідуальне завдання – передбачає виконання індивідуального завдання відповідно до обраної та затвердженої теми кваліфікаційної роботи здобувача освіти. Така частина звіту повинна складатися з двох-трьох пунктів і вміщувати аналіз та оцінку фінансових показників діяльності установи; аналіз предмету дослідження кваліфікаційної роботи на прикладі бази практики; виявлення та виокремлення основних проблем підприємства (організації, установи) на основі попередніх оцінок.

3) шляхи та напрями покращення ефективності фінансової діяльності підприємства (установи, організації) - відображає авторську позицію та передбачає розробку пропозицій, шляхів та напрямів розвитку предмета дослідження у майбутніх періодах. Має бути самостійно розробленим, не містити загальноприйнятих постулатів та нормативів. Такий розділ звіту з виробничої практики повинен відповідати напрямам дослідження третього розділу кваліфікаційної роботи здобувача освіти та визначати можливості та ступінь впровадження сформульованих пропозицій.

Кожна із зазначених частин звіту повинна містити короткі висновки щодо проведеного дослідження.

Загальні **висновки** до звіту з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи мають містити стисле викладення теоретичних і практичних результатів, отриманих здобувачем в ході проходження практики та здійснення відповідних розрахунків, а також обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень у даній галузі (Посилання на інших авторів, їх цитування, а також наведення загальновідомих істин не допускаються). Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У

висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення предмету дослідження, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. Рекомендований обсяг загального висновку до роботи – 4 – 6 сторінок друкованого тексту.

Звіт з виробничої практики з написанням випускної кваліфікаційної роботи виконується державною (українською) мовою.

Звіт виконується на стандартному папері формату А4 (210x297 мм або близькому до нього) білого кольору.

Для написання звіту рекомендовано використовувати текстовий редактор Microsoft Word (версія 7.0 або вище), **шрифт Times New Roman Суг, розмір 14 пунктів, міжрядковий інтервал - 1,5.**

Текст – береги таких розмірів: лівий - не менше 25 мм, правий - не менше 10 мм, верхній і нижній - не менше 20 мм.

Обсяг роботи (без бібліографії та без додатків): комп'ютерний набір – до 2-3 х друк. аркушів /35 - 40 сторінок машинописного тексту (відповідно: вступ – до 4 стор., висновки – 2 - 4 стор.).

Зауважимо, що до загального обсягу звіту з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки.

Заголовки структурних частин звіту з виробничої практики „ЗМІСТ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, „ДОДАТКИ” пишуть великими літерами симетрично до тексту та починають з нової сторінки. Заголовки параграфів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3–4 інтервалам.

Зміст і результати дослідження необхідно викладати стисло, логічно й аргументовано. Виклад матеріалу автор здійснює використовуючи займенник “ми” та його похідні. Це характеризує комплексний підхід до вирішення проблеми та дає змогу відобразити власну думку як позицію певної групи вчених чи

наукової школи. Всі сторінки звіту з виробничої практики повинні бути пронумеровані арабськими цифрами без знака №.

Титульний лист є першою сторінкою звіту з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи, який включають до загальної нумерації сторінок. На ньому номер сторінки не ставлять.

На сторінці 2 розміщують **зміст** звіту з виробничої практики. Із сторінки 3 розпочинається **вступ** до звіту, далі йде виклад основного тексту звіту з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи.

Кожний розділ пишуть з нової сторінки і обов'язково найменують (виділяють заголовки). Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. В кінці номера параграфу повинна стояти крапка, наприклад: "2.1." (перший параграф другого розділу). Далі у тому ж рядку наводять заголовок параграфу.

На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

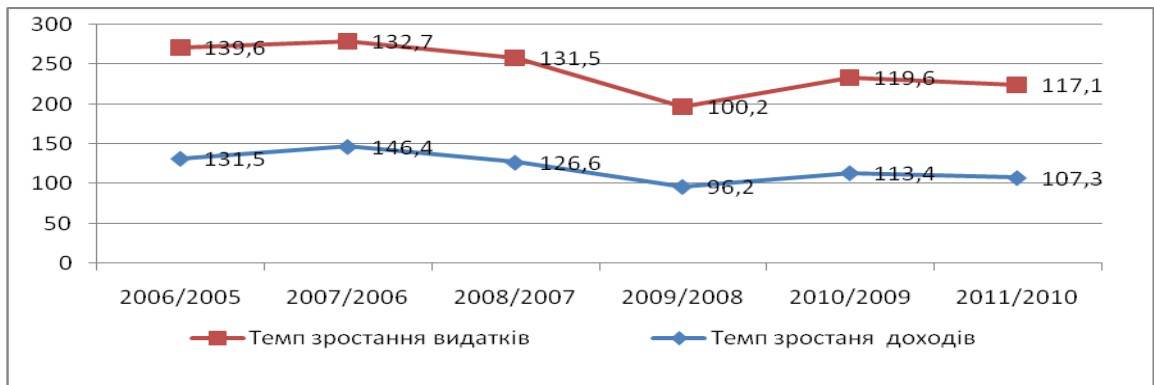
Всі аркуші, на яких розміщені такі структурні частини звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати "1. ВСТУП" або "4. ВИСНОВКИ".

6.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій

Наочність звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи та його цінність значно підвищиться, якщо здобувач освіти при його написанні буде використовувати *таблиці та ілюстрації*: технічні рисунки, схеми, графіки, діаграми тощо. Їх розміщують після першого згадування про них у тексті, таким чином, щоб можна було читати без повороту переплетеного блоку звіту або ж на наступній сторінці з поворотом за годинниковою стрілкою. Ілюстрації та таблиці, які розміщені на окремих сторінках звіту з практики, не включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, Рис.2.1 (перший рисунок другого розділу).

Посилання на таблиці та ілюстрації не варто оформлювати як самостійні фрази, в яких лиш є повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов’язана з таблицею чи ілюстрацією, і на яку треба зосередити увагу читача, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках “(табл. 2.1)” або зворот типу: “...як це видно з рис. 2.1”. Приклад побудови рисунка наведено нижче.

Рис. 2.1. Динаміка темпів зростання доходів та видатків місцевих бюджетів у 2006-2011 роках.

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді *таблиць*. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву і слово “Таблиця” починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом і не підкреслюють.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Назва таблиці, заголовки рядків і граф мають бути чіткими, лаконічними, без скорочень.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між яким ставиться

крапка, наприклад: “Таблиця 2.1” (перша таблиця другого розділу). При переносі частини таблиці на інший аркуш слово “Таблиця” і її номер, а також назву вміщують тільки над її першою частиною. Над іншими частинами справа пишуть слова “Продовж, табл.” і вказують номер таблиці, наприклад: “Продовж, табл. 2.1”. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Таблиця 2.1 (Зразок)

Доходи місцевих бюджетів в Україні у 2005–2012 роках*

Рік	Доходи місцевих бюджетів, млрд грн		Частка у ВВП, % доходів без урахування трансфертів
	без урахування трансфертів	з урахуванням трансфертів	
2005	30,3	53,7	6,9
2006	39,9	75,9	7,3
2007	58,3	107,1	8,2
2008	73,9	137,5	7,8
2009	71,0	134,6	7,8
2010	80,5	159,3	7,4
2011	86,5	181,3	6,6
2012	100,8	225,3	7,1

*Складено автором за даними Міністерства фінансів України та Державної служби статистики України

Примітки до таблиць (як і до тексту), в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо на одному аркуші є одна примітка, то її не нумерують і після слова “Примітка” ставлять крапку. Якщо приміток на одному аркуші є кілька, то після слова “Примітки” ставлять двокрапку, наприклад.

Посилаючись на таблиці, потрібно робити узагальнення та аналіз їх даних. При цьому вживають вислови: “як видно з таблиці...”, “таблиця дозволяє зробити висновок...”, “за результатами аналізу даних таблиці...”. Словесний коментар ілюстрації необхідний лише тоді, коли треба звернути увагу на найбільш значимий факт або частину ілюстрації, які будуть використані для теоретичних викладок або для обґрунтування висновків.

6.3. Написання формул.

При необхідності використовують *формули*. Їх виділяють з тексту вільними рядками. Над і під кожною формулою потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння чи формула не вміщуються в одному рядку, його слід перенести після знака рівності (=) або після інших знаків (+,-,x). Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка, який починають зі слова “де” без двокрапки.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Формули у звіті з практики (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку.

Наприклад, для розрахунку середнього індексу виконання показників ефективності бюджетної програми можна використати формулу:

$$\bar{I}_{(ef)} = \sum \frac{\Pi_{(ef)i \text{ факт}}}{\Pi_{(ef)i \text{ план}}} \div z_{(ef)} \times 100, \quad (1.2)$$

де $\sum \frac{\Pi_{(ef)i \text{ факт}}}{\Pi_{(ef)i \text{ план}}}$ - сума співвідношень фактичних та планових значень всіх

показників ефективності, що входять до бюджетної програми;

– $z_{(ef)}$ - кількість показників ефективності бюджетної програми.

Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (1.2) (друга формула першого розділу). Якщо формули розміщуються одна під одною і не відокремлюються текстом, розділовими знаками між ними можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

6.4. Посилання на використані джерела.

При написанні звіту про проходження практики здобувач освіти повинен робити *посилання на використані джерела*. Посилання робляться лише тоді, коли в тексті використовують цитати чи вислови, переповідається своїми словами думка того чи іншого автора, наводяться цифри і факти чи використовуються таблиці або ілюстрації з певного джерела тощо. Вони дають необхідну інформацію щодо процитованого матеріалу, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, а також дають змогу відшукати першоджерела і перевірити їх достовірність.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал не включений до останнього видання. Якщо посилаються на джерело з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць чи формул з джерела, на яке робиться посилання у магістерській роботі. При згадуванні у тексті прізвищ авторів ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем.

Посилання подаються у тексті роботи у квадратних дужках – [14, с. 20] , де перша цифра – номер джерела у списку літератури, а друга – номер сторінки.

Запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та посилатися на першоджерело. Порухення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату й до недопуску роботи до захисту.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації [13, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір).

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст. Пряме

цитуювання конкретного джерела не повинно перевищувати 1–2 абзаців. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3. Не потрібно подавати цитати у висновках.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні не допускається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім;

е) якщо автор роботи виділяє деякі слова, то робиться відповідне застереження, наприклад: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.), (розрядка моя. – М.Х.).

Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед упуцтеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається.

Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело. Коли першоджерело недоступне, можна скористатися цитатою, наведеною в іншому виданні, зробивши бібліографічне посилання словами "Цит. за...".

При непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів

своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок авторів, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело. На всі ілюстрації, формули та таблиці у магістерській роботі повинні бути посилання в тексті. Посилання на них вказують порядковим номером. Наприклад, ілюстрації – “рис. 1.2”; “...у формулі (2.1)”; “...у табл. 3.2”.

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації пишуть скорочено слово “дивись”, наприклад: “див.табл.3.2”. При цьому слово “таблиця” в тексті пишуть скорочено.

Посилаючись на джерело слід мати на увазі, що кількість посилань має бути оптимальною, тобто не надто надмірною чи мізерною. Вважається, що загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини звіту про проходження виробничої практики.

Посилання у звіті про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи повинно бути мінімальним та допускається лише при для ілюстрації практики застосування теоретичних знань в аналітично-дослідницькій роботі здобувача освіти.

6.5. Формування списку використаних джерел.

Список використаних джерел розміщують після висновків. У списку повинні наводитись лише ті джерела, які дійсно використовуються здобувачем освіти при виконанні звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи.

Перелік джерел слід розміщувати в списку одним із таких способів:

- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- в порядку подання посилань у тексті (найбільш зручний для користування);

Що стосується останнього варіанта, то він передбачає розміщення джерел у такому порядку:

- законодавчі та нормативні документи,

- відомчі правові акти,
- джерела статистичних даних,
- наукова література в алфавітному порядку,
- іноземні видання.

Хочемо наголосити, що *назва джерел подається тією мовою, якою вони видані. Не потрібно перекладати їх на українську мову.*

Приклад оформлення списку використаних джерел відображено у Додатку Ж.

У списку джерел вітається використання публікацій, які відображають сучасні дослідження з урахуванням новітніх тенденцій та викликів у фінансовій науці та практиці. Також забороняється використовувати джерела інформації, опубліковані країною-агресором.

6.6. Оформлення додатків.

Додатки оформляються як продовження звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

При оформленні додатків окремою частиною на окремому аркуші пишуть (друкують) великими літерами слово **“ДОДАТКИ”**.

Додаток повинен мати заголовок. Він пишеться угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

Наприклад, посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово “Додаток А” і велика літера, що позначає додаток. Додаток А, Додаток Б.

Позначаючи послідовно додатки великими літерами української абетки із нумерації слід **виключити** літери **Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад, А.2 - другий

розділ додатка А, В.3.1 - перший підрозділ третього розділу додатка В.

Таблиці, ілюстрації та формули, які розміщені у додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад, рис. А. 1 - перший рисунок додатка А; таблиця В.2 - друга таблиця додатка В, Д.1.2 - другий рисунок першого розділу додатка Д.

7.ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ЗВІТІВ З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З НАПИСАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Звіт із проходження практики подається здобувачем освіти керівнику практики від кафедри. Після рецензування керівником практики звіт підлягає захисту. Захист звітів з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи приймає комісія, що складається з викладачів кафедри фінансів. До складу комісії, яка призначена наказом ректора (розпорядженням декана – для здобувачів заочної форми навчання), повинно входити не менше трьох викладачів.

Критерії оцінювання захисту звіту з виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи, які забезпечують максимальну оцінку:

- об'єктивне висвітлення стану підприємства (установи, організації);
- обґрунтування рішень та пропозицій відповідними розрахунками;
- наявність повного складу додатків, які вимагаються відповідним підрозділом практики (копії документів, аналітичні та статистичні матеріали);
- актуальність та достовірність поданої у звіті інформації;
- наявність посилань на джерела інформації;
- відсутність дублювання, описового матеріалу, стереотипних рішень, що не впливають на суть та висвітлення отриманих результатів;
- загальна та професійна компетентність, лаконізм і логічна послідовність викладу матеріалу;
- якість оформлення;
- самостійність виконання.

На підсумкову суму балів впливає також рівень трудової дисципліни

здобувача освіти під час проходження практики (вказаний у відгуку керівника практики від установи) та своєчасність подання на кафедру звіту про практику.

У процесі захисту звіту про проходження практики члени комісії ставлять здобувачеві освіти запитання, які дозволяють оцінити розуміння суті положень, викладених у звіті про проходження практики.

До критеріїв оцінки захисту звіту про практику належать:

- рівень володіння змістом роботи, яка проводилася на практиці;
- належне знання відповідного законодавчого та інструктивного матеріалу;
- уміння здобувача освіти відповідати на проблемні питання, що передбачені програмою практики та пов'язані зі змістом роботи.

Звіт про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи оцінюється за 100-бальною шкалою за системою ECTS. Оцінку викладач виставляє до заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки здобувача освіти. Здобувачу освіти, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно.

Оцінювання результатів виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи:

Види оцінювання	Кількість балів
Теоретична підготовка (знання та вільне володіння матеріалом під час захисту, аргументоване представлення результатів дослідження)	15
Оцінювання звітної та допоміжної документації (зміст доповіді-презентації; якість документів, що є використані для написання звіту та є основою доповіді-презентації)	10
Якість виконання індивідуального завдання (рівень його відповідності випускній кваліфікаційній роботі, наявність чітких сформованих висновків та пропозицій відповідно до предмету дослідження)	20
Наявність самостійних розробок та відповідність політиці академічної доброчесності	15
Технічне оформлення звіту з практики	5
Захист виробничої практики	35
Разом	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно	Здобувач пройшов виробничу практику з написанням кваліфікаційної роботи згідно з програмою, оперує основними поняттями та вміє їх застосовувати на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, отримав науково-практичні результати та чітко їх сформулював; на високому рівні представив доповідь.
82 – 89	Добре	Здобувач пройшов виробничу практику з написанням кваліфікаційної роботи згідно з програмою, оперує основними поняттями, вміє сформулювати висновки та пропозиції, здобув компетенції, знання та вміння
75 - 81	Добре	Здобувач оперує більшістю основних понять та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, вміє формулювати висновки та пропозиції недостатньо чітко.
67 -74	Задовільно	Здобувач пройшов виробничу практику з написанням кваліфікаційної роботи з окремими відхиленнями від програми, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння
60 - 66	Задовільно	Здобувач пройшов практику з окремими відхиленнями від програми, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, на низькому рівні формулює висновки та пропозиції відповідно до індивідуального завдання
1 – 59	Незадовільно з можливістю з повторного складання	Здобувач пройшов практику з суттєвими відхиленнями від програми, оперує деякими основними поняттями, здобув окремі компетенції, знання та вміння, не може самостійно сформулювати висновки та пропозиції стосовно індивідуального завдання

8. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ВИКОНАННІ
ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З
НАПИСАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або

наукових (творчих) досягнень.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- 1) академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- 2) самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- 3) фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- 4) фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- 5) списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- 6) обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- 7) хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

З метою запобігання академічної доброчесності при написання звіту про проходження виробничої практики у ВНУ імені Лесі Українки діє Положення про академічну доброчесність.

9. СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

9.1. Методичне забезпечення практики:

1. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08.04.1993 р. Редакція від 20.12.1994, підстава - v0351281-94

2. Наказ Міністерства освіти України № 351 від 20.12.1994 р. «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».

3. Положення про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (Протокол Вченої ради ВНУ імені Лесі Українки №9 від 28 серпня 2023 р).

4. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (Протокол Вченої ради ВНУ імені Лесі Українки № 9 від 30 серпня 2023 р).

5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (Протокол Вченої ради ВНУ імені Лесі Українки № 2 від 26 лютого 2021 р).

9.2. Рекомендована література:

Основна

1. Бюджетний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text>

2. Податковий Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-УІ “ Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

5. Алескерова Ю. В., Салькова І. Ю., Федоришина Л.І. Страховий менеджмент: підручник, Вінниця: ВНАУ, 2019. 295 с.
6. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
7. Білик О. І., Хім М. К. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 340 с.
8. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. К.: Ельга, 2008. 724 с.
9. Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М. Фінансовий менеджмент : підручник. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
10. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с.
11. Зянько, В. В., Коваль Н. О., Єпіфанова І. Ю. Банківський менеджмент : навчальний посібник, 2-ге вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2018. 126 с.
12. Івашко О. Теорія фінансів : навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і переробл.]. Харків : ФОП Панов А.М., 2020. 408 с. (Гриф “Затверджено Вченою радою СНУ імені Лесі Українки” від 29.05.2019 р.)
13. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с.
14. Мороз Е. Г. Податковий менеджмент : навч. посібник. [Електронне видання]. Рівне : НУВГП, 2020. 412 с.
15. Plysa V.Yo. The organization of anti-crisis management of the insurer in terms of market turbulence increase / V.Yo. Plysa, Z.P. Plysa // Topical questions of contemporary science : Collection of scientific articles. – Aspekt Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2017.- 508 p. – P. 248-251. [Thomson Reuters].
16. Tennent John (2018). Financial Management: 3rd Edition. Profile Books. 416 P.

Додаткова

17. Беренда Н. І., Редзюк Т. Ю., Ворона К. В. Управління структурою капіталу підприємства. URL:http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_1_2018ua/5.pdf
18. Каціман С. О., Шаманська О. І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. URL:<http://global-national.in.ua/archive/20-2017/71.pdf>
19. Кисиль О. Управління фінансовими результатами підприємства //Наука онлайн: *Міжнародний електронний науковий журнал*. 2019. №1. URL:<https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2019/1/upravlinnya-finansovimi-rezultatami-pidpriyemstva-2>
20. Матвійчук, Н., Коленда, Н., Стащук, О., Теслюк, С., & Сидорук, С. (2021). Правове забезпечення бюджетного фінансування природоохоронної діяльності в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*, 3(38), 465–473. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i38.237479> (ESCI)
21. Осадчук Ю. М., Фертюк С. В. Необхідність фінансового менеджменту як складової ефективної системи управління підприємством. URL:<https://ela.kpi.ua/jspui/bitstream/123456789/10768/1/48.pdf>
22. Максимова М. В. Система фінансового менеджменту підприємства в умовах цифрової економіки. URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/60.pdf
23. Рудика В. І., Шпірна Д. С. Формування системи фінансового планування та прогнозування на підприємстві. URL:http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/33_2019_ukr/47.pdf
24. Analysis of fiscal efficiency of taxation in the system of filling budget funds in Ukraine / O. Stashchuk, A. Boiar, T. Shmatkovska, M. Dziamulyc, O. Skoruk, S. Tesliuk, Y. Zintso // AD ALTA: Journal of interdisciplinary research. - 2021. - Vol. 11, Issue 1, Special Issue XVII. - P. 47-51. <http://ep3.nuwm.edu.ua/20402/> (Web of Science).

25. Garry J. Schinasi. Defining Financial Stability / Schinasi Garry // IMF Working Paper Series. 2004. WP/04/187. P. 1–16.

26. Karlin M., Stashchuk O., Borysiuk O. FINANCIAL ASPECTS OF TAKING INTO ACCOUNT OF NEW ECONOMIC RISKS IN THE ACTIVITY OF ENTERPRISES. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2021, 4(39), 376–386. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i39.241330> (Web of Science)

27. Stashchuk O., Borysyuk, O., & Datsyuk-Tomchuk, M. THE PROBLEMS OF THE DOMESTIC REINSURANCE DEVELOPMENT IN CONDITIONS OF FINANCIAL INSTABILITY. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2021, 3(38), 154–161. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i38.237439> (Web of Science)

28. STASHCHUK O., SHMATKOVSKA T., DZIAMULYCH M., KOVALSKA L., TALAKH T., HAVRYLIUK O. INTEGRATED ASSESSMENT, ANALYSIS AND MANAGEMENT OF FINANCIAL SECURITY AND STABILITY OF JOINT-STOCK COMPANIES OPERATING IN THE AGRICULTURAL SECTOR: A CASE STUDY OF UKRAINE. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development* Vol. 21, Issue 2, 2021. P. 589 – 602. URL: http://www.managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.21_2/Art68.pdf (Scopus)

29. O. Stashchuk, A. Boiar, T. Shmatkovska [etc.]. Analysis of fiscal efficiency of taxation in the system of filling budget funds in Ukraine. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research* (1(11)). pp. 47-51. URL: http://ep3.nuwm.edu.ua/20402/1/STASHCHUK_%D0%9E_ANALYSIS_OF_FISCAL_EFFICIENCY...zax.pdf (Web of Science)

30. STASHCHUK O., SHMATKOVSKA T., DZIAMULYCH M., KUPYRA M., VAHNOVSKA M., KOSINSKYI P. MODEL FOR EFFICIENCY EVALUATION OF FINANCIAL SECURITY MANAGEMENT OF JOINT STOCK COMPANIES OPERATING IN THE AGRICULTURAL SECTOR: A CASE STUDY OF UKRAINE. *Scientific Papers Series Management, Economic*

Engineering in Agriculture and Rural Development Vol. 21, Issue 1, 2021. P. 715 – 728. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/Art81.pdf> (Scopus)

31. O. Stashchuk, A. Vitrenko, O. Kuzmenko, H. Koptieva, O. Tarasova, L. Dovgan (2020). Comprehensive system of financial and economic security of the enterprise. International Journal of Management. Volume 11/ Issue 5, May 2020. Pp. 330 – 340 (Scopus)

32. Stashchuk O., Shmatkovska T., Dziamulych M., Nikolaeva A., Mostovenko N., Zabedyuk M., Ishchuk L. (2020). Assessment of joint stock companies finance security risks in Ukraine. Accounting 6 (2020) 1181–1192. URL: http://m.growingscience.com/ac/Vol6/ac_2020_132.pdf

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: веб-сторінка. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>.
4. Міністерство фінансів України: веб-сайт. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
5. Національний банк України URL: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua>.
6. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань для проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи

1. Аналіз кредитування фізичних та юридичних осіб.
2. Аналіз фінансового стану позичальника.
3. Аналіз кредитної політики банку.
4. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів
5. Аналіз стану депозитних операцій банківської установи.
6. Аналіз основних показників, що характеризують ефективність управління портфелем цінних паперів.
7. Аналіз ефективності інвестиційних операцій банківських установ.
8. Аналіз кредитних операцій банківської установи.
9. Аналіз фінансової стійкості комерційного банку.
10. Аналіз руху власного капіталу банківської установи.
11. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.
12. Аналіз ліквідності активів банківської установи.
13. Аналіз структури кредитного портфеля.
14. Загальний аналіз операцій банку з цінними паперами.
15. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій банківської установи.
16. Аналіз операцій банку з банківськими платіжними картками.
17. Аналіз доходів банку.
18. Аналіз витрат комерційного банку.
19. Аналіз рентабельності банку.
20. Аналіз розподілу податків між державним та місцевими бюджетами.
21. Аналіз виконання державного бюджету за доходами.
22. Аналіз стану та тенденцій виконання доходної частини місцевого бюджету.
23. Аналіз податкових надходжень до державного бюджету України.
24. Організація і проведення ревізій і перевірок бюджетних установ.
25. Аналіз виконання державного бюджету за видатками.
26. Аналіз виконання доходів зведеного бюджету.
27. Аналіз структури дохідної частини зведеного бюджету.
28. Аналіз структури видатків зведеного бюджету.
29. Аналіз стану та тенденцій фінансового забезпечення соціальної сфери.
30. Аналіз стану та тенденцій державного боргу України.
31. Аналіз видатків на освіту.
32. Аналіз стану та тенденцій податкових надходжень до бюджету.

33. Аналіз щоквартальної та річної звітності підприємств.
34. Методика проведення аналізу бази оподаткування.
35. Аналіз господарської діяльності підприємств місцевого підпорядкування.
36. Аналіз доходів від страхової діяльності.
37. Аналіз фінансового стану страхової організації.
38. Аналіз страхових потоків.
39. Аналіз доходів та прибутку страхових організацій.
40. Аналіз фінансової діяльності страховика.
41. Сучасний стан та тенденції на страховому ринку України
42. Аналіз фінансових ресурсів страхових компаній.
43. Стан та тенденції страхових резервів.
44. Аналіз стану та тенденцій грошових потоків підприємства.
45. Оцінка ефективності формування та використання власного капіталу підприємства.
46. Оцінка кредитоспроможності підприємства.
47. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства.
48. Стан та тенденції позикового капіталу на підприємстві.
49. Аналіз фінансової стійкості та ліквідності підприємства.
50. Оцінка фінансового стану підприємства.
51. Аналіз ліквідності балансу підприємства.
52. Оцінка фінансових ризиків а підприємстві.

* Тематика індивідуального завдання може бути уточнена або змінена відповідно до тематики кваліфікаційної роботи за погодженням із науковим керівником роботи. Розрахунки повинні базуватися на інформації, отриманій на підприємстві-базі практики.

Додаток Б

**Зразок титульного листа звіту про проходження виробничої
практики з написанням кваліфікаційної роботи**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З
НАПИСАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

на _____
(назва бази практики)

Виконав (ла):
студент (ка) _____ курсу, групи _____
(номер курсу) (шифр групи)

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____
(підпис)

Керівник практики
_____
(посада, вчене звання, прізвище, ініціали) (підпис)

Луцьк 20_____

Додаток В

Критерії оцінки захисту та якості оформлення звіту з проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи за 100-бальною шкалою оцінювання

Пор. №	Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінювання звіту		
1.	Оформлення звіту про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи відповідає вимогам. Основні недоліки: шрифт та інтервал не відповідають встановленим вимогам, відсутня нумерація, відсутні заголовки, неправильне оформлення цифрового та ілюстративного матеріалу, списку літератури, додатків тощо	До 10
2.	Оформлення щоденника про проходження виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи відповідає вимогам. Основні недоліки: не вказано дати виконання робіт, невизначено обсяг виконаних робіт	До 5
3.	Своєчасна реєстрація звіту на кафедрі	До 5
4.	Вступ відповідає вимогам. Основні недоліки: відсутнє обґрунтування актуальності обраного напрямку, не визначені мета та завдання, об'єкт і методи дослідження, інформаційна база звіту тощо.	До 10
5.	Наявність логічної послідовності та наукового стилю викладання матеріалу звіту.	До 5
6.	Теоретична частина відповідає вимогам. Основні недоліки: відсутні глибина, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу; не висвітлені основні напрямки діяльності, організаційна структура об'єкта практики; відсутній огляд нормативної бази тощо.	До 15
7.	Аналітична частина відповідає вимогам. Основні недоліки: відсутні табличний та ілюстративний матеріали або їх аналіз, використані застарілі статистичні дані, наведені дані не пов'язані зі змістом тексту звіту, наявність помилок у розрахунках, недостатня вірогідність і надійність аналітичного обґрунтування тощо.	До 15
	Проектна частина відповідає вимогам. Основні недоліки: власних пропозицій немає або вони недостатньо обґрунтовані, не відповідають реальному стану об'єкта та не існує можливості запровадити їх на практиці.	
8.	Висновки відповідають вимогам. Основні недоліки: висновки не мають зв'язку з результатами дослідження, не достатньо обґрунтовані, не підбиті підсумки зусіх висвітлених питань і розділів тощо	До 5
9.	Список використаної літератури відповідає вимогам. Основні недоліки: недостатній рівень інформаційного забезпечення, неправильно оформлений, відсутня законодавча база, застаріла періодична література тощо.	До 5

10.	Додатки відповідають вимогам. Основні недоліки: не подана фінансова документація, на яку є посилання у звіті	До 5
Оцінювання захисту звіту		
11.	Розуміння теоретичних основ функціонування об'єкта практики	До 5
12.	Спроможність аналізувати фінансову діяльність об'єкта практики та робити висновки щодо її стану	До 5
13.	Повні, вичерпні відповіді на поставлені питання, вільне володіння матеріалом звіту	До 10

Рекомендований зміст виробничої практики з написанням кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Загальна характеристика фінансово-економічної діяльності суб'єкта господарювання*.....	6
РОЗДІЛ 2. Індивідуальне завдання**.....	12
РОЗДІЛ 3. Переваги та недоліки фінансової діяльності підприємства (установи, організації)***.....	23
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	37
ДОДАТКИ.....	45

*під суб'єктом господарювання мається на увазі база практики, яку необхідно прописати у назві першого розділу;

**у даному розділі прописуємо назву індивідуального завдання, погодженого з керівником практики;

*** у даному розділі прописуємо основні переваги та недоліки об'єкта дослідження відповідно до аналітичного розділу кваліфікаційної роботи.

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 312 с. 2. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

<p>Чотири і більше авторів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків :Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М.,Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
<p>Автор(и) та редактор(и)/упорядники</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально- виконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
<p>Без автора</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 3. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
<p>Багатотомні видання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.

Частина видання	
Книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932- 1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз

	<p>вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017.23 лют. (№ 35). С. 10. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<ol style="list-style-type: none"> Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	<ol style="list-style-type: none"> Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	<ol style="list-style-type: none"> Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).

	12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Стандарти	<ol style="list-style-type: none"> 1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Горницькая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.
-------------------	--

Навчально-методичне видання

**Стащук Олена Володимирівна
Карлін Микола Іванович
Проць Наталія Василівна
Борисюк Олена Володимирівна
Івашко Олена Анатоліївна
Матвійчук Наталія Миколаївна
Теслюк Софія Анатоліївна
Ткачук Наталія Василівна
Проць Василь Ігорович**

Методичні рекомендації

до проходження виробничої практики
з написанням кваліфікаційної роботи
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок
освітньої програми Фінанси і кредит
денної та заочної форм навчання

Друк – Волинський національний університет ім. Лесі Українки.
43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13.
Тираж 50 прим. Обсяг 1,82 обл.-вид. Арк.